

बाखं-२

भिक्षु अश्वघोष

बाखं

भाग-२

सू.- छुर्की

सम्पादक

भिक्षु अश्वघोष
आनन्दकुटी, स्वयम्भू

प्रकाशक

धर्मकर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धीधः, नघः, टोल, काठमाडौं ।

मुद्रक :

शाक्य प्रेस

अँबहाल, काठमाडौं ।

फोन : १३६०४

श्व सफूया वारे

श्व बाखं भाग-२ सफूचा उदानपाली, धम्मपवट्टकथा व पुज्य धम्मतानन्द भन्तेन श्वया विज्यानु बुद्धकालीन सफूया आधारे खं ह्यायेगु धासं व सक्कसिंणं श्वीकथं सम्पादन यानागु खः ।

श्व बाखं सकुती बौद्ध शिक्षाया खं बुझ्याना श्वंगु दु । केवल म्हाइपु छपायेगु जक बाखं मखु । वकले ह्यावां “वस्तले कुचा मवेका विद्या” धवागु बाखने श्वंगु खं कोगु पुखले भातकं वनिगु घटना खः । यक्कसिया सीधुंका जक गुण लुभंका धर्मकर्म याना चवती । श्वाना श्वं बले याव माःगु कर्तव्य वास्ता मवु ।

धयां ह्यु “कयकुं नुगः चक्कना वन” धयागु बाखने नुगः स्याम्हेसिगु तस्वीर श्ववा तःगु दु । धः नं मनसे, मश्तेत नं मनकुसे धवा मुंका चवतीपि आः नं दु । अज्यापिनिगु धन कि मि नया पवी, कि ख्या यंकी, कि खूँसि श्वीक यंकी, कि सरकारं जपत याइ धकम बुद्धं धया विज्यागु दु । श्व बाखने बुद्धं हे नुगः स्याम्हेसिगु माल्पा कया इना नया विज्यात ।

अनं लिपा “बुद्धं पितिना हःपि भिक्षुपि” बाखने चाला बांमलापि भिक्षुपिनि हितया लानी बुद्धं इमित पितिना विज्यागु खं दु । बुद्धं पितिना छोट नं भिक्षुपिसं नुगले मस्याकु बर धःधगु दोष खंका ज्ञान लाभ याना ज्ञानी जल ।

७]

अले "योग्यह्य गुह" या बाळने गुह धयाह्य योग्यह्य माः धयागु
स्पष्ट रूपं धया तःगु दु । अरहत जूसा नं करपिनि चितया खं मत्स्यूगुलि
पहापम्ब धयाह्य भिक्षुं वः किजा भिक्षु खलपम्बयात पितिना छोये लात ।
दुड योग्यह्य गुह जूगुलि खलपम्ब ठीक बासे लात ।

"ईश्या" धयागु बाळने ह्यासु बसः पुना तःसा नं करपिनि भिना
बोगु खाना गुगः क्वाटाववाटां मू धयागु खं बांलाक चित्रन याना तल ।
तर राहल ह्यासु बस पुना तःखें गुणं जाःह्य ज्ञानिह्य बुया खंगु खं नं बहे
बाळने कयना तल ।

वकसिबे लिपायागु "अवधोष" बाळने बंगीश धयाह्य भिक्षुया
जन बदले जूगु खं गृह्यना तल । वःगु ह्यापायागु जीवन ठगी जीवन
धयागु प्वीका बंगीश भिक्षु बुढया लंपुइ बन । प्वहे बाळने आवस्ती
खंयि बुढया उपासक-उपासिकापि अम्बविश्वासे मलाः धयागु नं कयनातल ।

अव द्वितीय संस्करण याकनं पिकाय् खाना साप लय्ता बो ।

अव सफू छाये याय्गु जिम्मा कागुलि धमंकीति बौद्ध अध्ययन
गोठ्ठी नं धम्यबादया पात्र जू ।

प्रुफ का वेगु व बी हेगु नापं बांलाक व याकनं छाये याना
भ्यूगुलि शाक्य प्रेस नं प्रशांसाया पात्र जू ।

अमन्वकुटी

१५ बंशाख २०३१ प्रथम प्रकाशन

अश्वघोष

१ भावण २०३४ द्वितीय "

दत्तले कुचा मदेका विचा

भगवान बुद्धया पाले न थोकन्हे थें वत्तले कुचा मदेका विचा याइपि मनूत दु । अबले गुबलें सुपानं मुस्या छगः हे बी मननिहा महाजन छह्य बु । उकि व सेठया नां हे 'अविन्न पुब्बक' अर्थात् सुयातं छुं मबीह्य जुल ।

व महाजनया काय् छह्य जुल । इयाहा याना तः रें लिवा बुह्य काय् । साहुनीया काय् बूगुलि साप लयता बी । मचाया जंकु त्यल । ह्यापांयाह्य काय् जूगुलि चाःचा बांलाक देका ह्यायपने फफः घाय्केगु मचाया मांया इच्छा छः ।

साहुनीनं मचाया अडुयात धाल— ह्यापां बूह्य काय्यात मिगु चुं पागु चाःचा देके माल । साहु घाःसा नुगः स्याह्य, कंजूस । मुस्या छगले गुत्वा वां न्याइह्य । साहु रं धाल— मिसाते छुं इयबा छर्च पाय्गु जक खं का । कमाय् याय् म्वाः । जिमि कमाय् याय् मापिनि गुलि दुःख ।

साहुनीया मने साप दुःख ताः । एवाः चमकं । गउयाह्य नुगः स्याम्हेसिके ला वल घयार्थे मती । एसा नं हानं छकः घाय्माल घका साहुयात धाल—मचायात न्यागुसां चाःचा मदेकुसं मज्यू । मखुसा ह्याय् चवनी मखु । जि छुं एवालं थःछें वनेगु ?

अद्विष्ट पुष्पक साधुया विष्क जुया लुंकमियाथाब् वना लुं ग्याना
 हया थःम्हं हे सःस थें ग्वाचा मर्चा चिक कुण्डल (चाःचा) देका बिल ।
 मचा बचाधिक जुया बल । पिने बना ह्यित वने सल । पासापिसं वयागु
 चाःचा छना गिजे याइगु— स्व ! स्व ! वया चाचा सुया तगु यज्जानु
 छांट मवंगु !

मचाया ने मने सुख मताः जिमि अबु साप नुगः स्यागुलि बधे
 घायका चवने माल ।

मचा उवललं तधिक जुल । त्याय्हा जुल । व कमलपित्तया स्व्वं
 कया सिकिस्त जुल । मांहास्यां भातथात घाल—

“कायया ल्वे बामलाना बल । बंध छक सःता वयने माल ।”

मचाया बोम्हेस्यां घाल— ल्वे छुं मखु, अल्सी जुया छना रुकंगु
 का । सेखं जरु चागु छः बवालः बायका त्वंकि । म्वाःसां म्वाःसां बंध
 सःता ध्यबा फुकेगु छाय् ?

मचाया मांहेस्या फसका लया मनं मनं खं ह्हात— गज्याह्य
 नुगः स्याह्य मिजंयाके ला बल ! जि काययात अर्थे स्याना छोइन ।

मचाया ल्वे ऊन ऊन हे तच्चो जुया बल । मांहास्या हाकनं विरे
 याना घाल— मचाया ल्वे ताले मलाना बल । याकनं बंध सःता
 वयने माल ।

अद्विष्ट पुष्पक कंजूस सेंठ विष्क चाय्य बंधवायाय् वव । वना
 न्यब— भो ! बंधजु गुजागु ल्वे जूम्हेसित छु वासः नकेगु ?

बंधं व कंजूस धका स्यु । मती तल थ्व कंजूसं जित फिस बुले
 माली धका छ्ये ब्रमा मयंकुसे वासः जरु छु नकेगु धका न्यं बल ।

ध्यायत वेगु हे वाहः 'अयना छोय् भाल धका फलनागु सिमा हः वाय्का
त्वंकि साहु धका धया छोट ।

साहुया वाः धका बेचं धागु सिमा हः वाय्का त्वंकल । मचाया
त्वे फन् तचां कुल । छटपटे कुया अबन । साहुनीया मन मचबन । याकनं
बेच सःता ह्यमाल धका आसिचाया साहुयात धाल ।

साहु नं बेच सःता हुल । बेचं मचाया नाडि स्वया धाल- अब
मचा म्बाह मचुत । जि वासः याय् मफु धया लिहं बन ।

अःजा वाःसातसे विरामी मचा स्वः बल । मनूतसे सम्पति धनी
धका मचायात विने बादलो (बरण्डाय्) ते यंकल ।

अब छं फुकं बुडया ह्यायपने ध्यन । बुडं ककजा चित्त तथा व
मचायाचाय् बसबोल बिज्यात । सी त्यंण मचां बुडया वरान यात । बीया
प्रति द्वेव भाव तथा अबन्तेस्या बुडया वरान देवं मन अबकंका न्ह्यु उवा
यात । गज्यागु भाव्यं सी न्ह्यो बुडया वरान पावे कुल । शुभ आरम्भ
(निमित्त) कथा सिमा बन ।

साहुन काय्यात विपे यंका उना छोट । अनं लिपा ह्लिह्लि विपे
बना—

‘पो पुता !! छ मन बना ! छक उवाः कयं वये मचुला धका
ह्लिह्लि उवया अबंनु कना मचा छह्यास्यां गिजे वाः बने भाल धका साहुया
न्ह्योने बना उवया अबन ।

कंजुस सेठं मचायाके ध्यन- छ बन छु धका उवः बयागु ?

‘जिके सुं वा गाडाचा छगू हु । व नाडायात अन्न-सूर्यं धःवा

विद्या माल । व काय मफया खवया खवनागु” धका म्चनं लिप्तः बिल ।

साहुनं धाल— गज्याह्य मूर्खह्य मचा, चन्द्र-सूर्यं नं काय फंला ?

मचां धाल— सु थें मूर्ख ! न्होने छने बुगु चन्द्र-सूर्ये माल धका

खवया खवनीह्य मूर्खं ला सी धुं कुह्य काय नापलाय् माल धका खवया
खवनीह्य मूर्खं ला ।

साहु मचा आताहां च्वंख्वन । विचा यात धारथें जि गज्याह्य
मूर्खं । सी धुं कुह्य मचा गनं नापलाइ ।

व मचा नं साहुया सीह्य कायथेन्तुं च्वं । अले मती तल— ख्वहे
मचायात काय् याना लहि माल । अले व मचायात सःता धाल—

ए बाउ ! छ जिमि कायथेन्तुं च्वं, जि छत जिमि काय् भाःपिइ
मच्यु ला ?

मचां धाल छ नुगः स्याह्य कंजूसनाप नं खवनी ला । ख्वे जूह्य
याकः काय्यात बासः मयासे स्याना छोंत । “वत्तले कुना मवेका
बिचाह्य” छंथाय् नं खवनी ला ?

अदिअ पुब्बक साहुया नुगले ऊवास्त मिन । धारथें जि गज्याह्य ?
सिना वने माःगु शरीर, सी बले छुं खवना वने बुगु खखु । नुग स्यास्पां
सुयातं छुं मच्युसे, थः नं मनसे धन मुंका खवना । मोपते जि काय्
अकालं सित ! धिक्कार ! छः का वत्तले कुचा मवेका बिचाः धाःगु ।
अबलेनिसें कंजूस मच्युसे स्याग चेतना बुह्य, नुगः चक्कंह्य जुल । ★

कय्कुं नुगः चक्कना वन

भगवान बुद्धया पाले नं साप नुगः स्यापि मनूत छह्य निह्य बु ।
साप हे तमिह्य सेठ छह्य बुगु जुया चवन । व घाःसा मुस्या छगले गुत्वाः
व भ्याइह्य जुया चवन । न छक साक्क न्ह्य न बांलाक वसः छजु
पुनीह्य । थः हे अथे अले वं गुबले कला व काय्-म्ह्यापिन्त बांलाक
पुंकी साक्क मकी ।

छन्हु ब कजूसह्य साहु तापाक छयाय वना चवं बले ल्याय्हापि
भाजुपिनि पिकनिक वया चवंयाय लात । अन छयो यक्क देक तया माल्पा
छुना चवन । स्वे हे साइ ख्वा बो । साहुया व खनेवं म्हुतुइ जाय्क ई
बुया वल । मतो तल जि न छक थथे छयो प्वाइयां वेक माल्पा छुना नये
दुसा ज्यू । एसां छ्यबा फुइ धका सुइत छं मधासे सुं क चवंचवन ।
तर इच्छा व आशा तना मवं । न्ह्याबले वहे छयो प्वाइयां वइचवंगु माल्पा
जक लुमना चिन्ताया ल्वे जुल । न्ह्यो मवल । चान्हे फसका जक तया
चवनोगु । फन् फन् गंसि जुया वल ।

छन्हु छना चवं बले कलाम्हेस्यां न्यन —

“छाय् छित छु जुल ? न्ह्यो नं मवो, बांलाक न नं मनः, गंसि
जुजुं वल ।”

“जित छुं मखू, सुं क चवं” धका कलाम्हेसित धाल ।

कलाम्हेस्यां कुत्तु कुला न्यन— छुं मजू धाःसा नं मने छुं नं छुं
 अबस्य बु । धाय् मज्यू ला ? हानं मातम्हेस्यां घाल— छुं मखु घासेलि
 सुं क च्चं । ए धाःसा नं कलाम्हेस्यां घाल— मने च्चं गुं छं कनेत जित
 विभ्वास मवुसा जि यन छियाय् चवने मखु ।

अले मातम्हेस्यां घाल— छः उखुनु छक फलनां धाय् वना वया
 बले छयाय् च्यो प्वाइयां वेक साइलवा वेक माल्पा छुनाच्चंगु खना ।
 अबलेनिसे व जक लुमना न्ह्यो मवल, चिन्ता जक जुल ।

कलाम्हेस्यां घाल—उलि खेँ ला भ्ह्यो मबोगु ? जि थर्येँ छुना
 बिइ की सकस्यां साक्क नयेका मज्यू ला ?

“आमये धाइ धका जि छुं मघासे च्चं चवनागु, छिमि छु कमाय्
 धाय् स्वाः । भोछिसित माल्पा छुइबले बबव च्यो वनी, छुचुं यक्व माली,
 स्वाल माल्पा छुइ ।” धका मातम्हेस्यां घाल ।

“एसा की निम्हेसित जक छुइ मज्यू ला ?” धका कलाम्हेस्यां
 न्यन ।

“स्वाः घासेलि स्वाः का । ज्यबा फुकेगु खेँ ह्याय्मते” धका
 साट्टुनं घाल ।

छि याकःचित्त जक छुइका मज्यू ला ? घासेलि कंजूस साट्टु माने
 जुल । मचातसेँ खनी धका इमित पिने माकः प्याखं सो हुँ धका पिने छोया
 छाया तिना च्चुकुतया निह्पजक बैंगले वना माल्पा छुना च्चन ।

व कंजूस सेठया अपो मात्राय् मतिकुरा जूगु खेँ बुढं सिल । बुढं
 मती तथा बिज्यात— व सेठं मचात हे पितिना याकःचां माल्पा नेत
 सना च्चन । च्च ला साय हे अग्याय जुल । भगवान बुढं भोगलायन

बिज्जुयात ज्ञःत्तं धया बिज्जयात्— फज्जबाह्यं सेठं वंसे उवनां आशयं सेज-
सना उवन । छ वना माल्पा फुकं उवना वा, व सेठयात् नं उवना हि ।

बिज्जु मोगल्लायम तुरन्तं ऋद्धिं कसी वना न्होने वना उवन ।

सेठं तं विकया धाल— छि ! छि !! यज्यापि आशाकुतितसें
खनी धका कुनेनिसे खापा तिना तथा नं धन वना उवं वल का । छ
आकाशे फेनुना उवंसा नं महि वी फेमखु । धाथे आकाशे उवन। कयना
बिल । कजूस सेठं धाल— कुं ह्वाना ह्वाना वेका ध्युसां छत्त महि वी
मखु । मोगल्लायन भन्तेनं सापसंक कुं वेका बिल । मिलां छुं मखन ।
उवबि जक वया कायल जुल । वसपोलं धया बिज्जयात्— माल्पा मकापे
ला वने हे मखु ।

कजूस सेठ कायल जुया कलाम्हेस्यां धाल— व आशाकुति
बिज्जुयात् चिकिषा पागु छपा छुना बिया छी ।

साहुनीनं चिकिषा पा याना छगु ला थप्पाय् पा जुया वल ।
साहुया तं पिहां वल । चिकिषा पा याना छुना ध्यु धयां तप्पा याना छुना
बियाका मखुला ?

कलाम्हेस्यां धाल— छि हे छुना विसं । अले साहुया थःमन्नुं
छकूचा छुचुं तथा छगु ला ऊन हे माल्पा तःपा जुल ।

कजूस साहुया ऊन हे विक्क जुया थले उवंगु न्ह्यागुसां छपा कया
बिया छी धाल । कलाम्हेस्यां छपा काः बले फुकं छधी जुया वल । मात-
म्हेस्यां धाल । छपा कया ध्यु धयां फुकं कया बिया का मखुला ? जि हे
कया वी धका काः बले नं फुकं छधी जुल । कलाम्हेसित धाल— छं छखे
उवं जि छखे उवने साला छपा माल्पा छुटे याय् माल । निम्हेस्या बःलं

साला ज्वन रबर धे ताहाकः अर्क बुया बल छुटे मजू । निम्हेस्यां चःति
 भुमुभुमु बल, सेसें भिन । स्यानुते ज्वन । विक्कचाया साहुनं धाल— बिया
 छो फुक अलछिनाए भिक्षुयात् । साल्या फुक भोगलायन भिक्षुया गात्रे
 जायक तथा बिल ।

भोगलायन भन्तेनं धया बिज्यात्—

ध्व जि याकःचां नेगु मखु । भगवान बुद्ध प्रमुख भिक्षुपि फुकस्यां
 इना ने भानिगु । छि नं फासें । अले छि नं सुधकं ने छनी । भगवान
 बुद्धं हे काय्के हःगु बसपोलं हे धया बिज्यागु छित् ज्वना हि धका ।
 फासें धका निहसितं भगवान बुद्धयाथाय् ज्वना यंकल ।

गीतम बुद्धयाथाय् ज्वन । भोगलायन भन्तेनं पात्र भूणे तथा
 बिल । भगवान बुद्धं फुक्क भिक्षुपिन्त इना यः नं तथा ल्यगु साहु व
 साहुनीपिन्त सुधकं नके धुंका धया बिज्यात्—

का साहु भाः नं नुग स्यामिला ? यथे इना ने सेकि माः अले मने
 सान्ति दइ, आनन्द दइ, सन्तोष दइ । छि यः मजातेत नके माली धका
 पिने पितिमा कुन्नेनिसेँ छापा तिमा बैंगले ज्वना याकःचा नेत सना
 मतिकूरा अगुलिं साल्या काय्के हयागु छः । र्वे विसेँ तिमा बने बले छुं
 ज्वना बनेगु महु । भिगु व भानिगु कर्म अक ज्वना बनेगु दइ । देक नं
 नुगः स्याना, न हे मनसे, सुइतं छुं मभुसेँ तिना वन धाव्बं गति भिनी
 मखु । अगती साः वनी ।

धुलि छेँ ग्यना साहुया कपति मन, कय्कुं नुगः चक्कना वन ।

बुद्धं पितिना हःपिं भिक्षुपिं

भगवान् बुद्ध आवस्ती जेतवन विहारे बिज्याना च्वंबलेसिगु घटना छः । यसोज घयाह्य भिक्षु न्यासःह्य भिक्षुपिं व्वना बुद्धया वरंनार्थ आवस्ती ध्यन । न्यासःपिं भिक्षुपिं जेतवन विहारे ध्यनेवं थःथ छनेगु थाय् नालेगु व आवासीय भिक्षुपिनाप खं ह्लाना कालकुल हाला च्वन ।

उच्चा शब्द महाशब्द यानाच्वंगु शब्द ताया बुद्धं आनन्दयात सःता न्यना बिज्यात— सु न्या लायथाय् पोरेत हाले थें हाला च्वंवि ?
(—के पनेते आनन्द ! उच्चासद्दा महासद्दा केबट्टा मञ्जे मच्छं विलोपेन्ति ?)

“भन्ते ! यसोज भिक्षुनाप नकतिनि जक ह्यासु वसः पुना वोपि न्यासःह्य भिक्षुत छनेगु थाय् नाला कालकुल हाला च्वंगु छः ।

एसा आनन्द ! जि सःतल धका इमित थन व्वना हति ।

आनन्द भिक्षुं इमित सःता हल । यसोज प्रमुख न्यासः भिक्षुपिं बुद्धयाथाय् वना व्वन्ना याना छखे लिक्क फेतुना च्वन ।

बुद्धं न्यना बिज्यात— छिपिं उच्चाशब्द महाशब्द याना छु हाला च्वनागु ?

यसोज घयाह्य भिक्षुं धाल— भन्ते ! नकतिनि जक ह्यासु वसः पुना वोपि छं मस्युनिपिं छपिनि दशन याये धका वोगु । ह्लापं छनेगु

धार्मिन् माला खं ह्याना अंगुलि तस्सकं आवाज वल ।

बुद्धं घया विजयात— छिपि धन अन्नेमन्ते पिहां हूं (गच्छथ भिक्षुव्हे ! वो पजापेमि न वो मम सन्तिके वत्तम्बन्ति ।)

भगवान् बुद्धयागु आज्ञा माने याना वसपोलयात वन्वना याना चाःहुत्वा वैशालीया वग्गमुदा नदी सिथे धन । अन सिमा हःया कुटी (पणकुटी) देका च्वंचवन ।

अन यत्तोअ भिक्षुं फुकसितं मुंका घाल— भगवान् बुद्धं फीव पितिना हःगु फीगु हे हित व कल्याणया लागी छः । फीगु चाला बांमलात । उकि बुद्धं फीपि खना अप्रसन्न जुल । आः फीपि सकलं वव ववना चाला बांलाका शिभित उवी माल । अले फीपि खना बुद्धं लेताइ ।

यत्तोअ भिक्षुया उपवेश अनुसारं सकलं अप्रमावी व उत्साही जुया अकुराल वेतनायात कोत्यला बांलाक शील पालन याना च्वंचवन । थये आचरण बांजाका यंकू बले गुलिवा मद्रुवं स्वंगू विद्यां पारंगत जुल ।

भगवान् बुद्धं आबस्तीं वैशाली विजयात । भगवान् बुद्धं थःम्हं पितिना छीयारपि भिक्षुत धन दु घयागु सिल । इपि ह्यापा थं मखुत आः शिभित जुया ज्ञानीपि जुल घयागु सीका लयताया घया विजयात— आनन्द ! कित ला धन क्रुः घाः ये जः पिहां वया च्वं ये जुल । आनन्द ! वग्गमुदा नदी सिथे च्वंपि भिक्षुवित्त सःतके छीया थये नं धाय्के छो भगवान् बुद्धया छिपि दर्शन थाय् मास्ते वया ववन (सत्था आयस्मन्ते आमन्तेति, सत्था आयस्मन्तानं वस्सनकामोति ।)

भगवान् बुद्धया वचन न्यना आनन्दं छल्ल भिक्षुयात वूतया रूपे वग्गमुदा नदी सिथे गन यत्तोअ प्रमखं भिक्षुपि वग लः अन छीया विव ।

व भिक्षु अन वना भिक्षुपि व्वना हल ।

अबले भगवान बुद्ध चतुर्थ ध्यान 'आनेऊज' घयागु समाधी व्वना बिज्यात । इपि आगन्तुक भिक्षुपि नं वहे समाधी व्वना बिज्यात ।

वाचा इले आनन्द भिक्षुं भगवान बुद्धयायाय वना धाः वन—
मन्ते ! छपिसं सःतके छोपि भिक्षुपि वया व्वंगु ताउ जाल, आगन्तुक
भिक्षुपिनाप खं ह्लाना बिज्याहुं ।

भगवान बुद्धं नवाना बिमज्याः । हानं चान्हेस्या मिताइले चीवर
एकंस (वना) भय्या बुद्धयात नमस्कार याना हाकनं बिम्ति यात— मन्ते !
आगन्तुक भिक्षुपि वया व्वंगु ताउ जाल । इपिनाप खं ह्लाना बिज्याहुं ।

बुद्ध नमवासे सुं क व्वना बिज्यात । हाकनं नसाचा इले आनन्द
भिक्षु बुद्धयायाय वना व्वना याना धाः वन— मन्ते ! पिने आगन्तुक
भिक्षुपि वया व्वंगु ताउ जाल, इपि आगन्तुक भिक्षुपिनाप खं ह्लाना
बिज्याहुं ।

अले भगवान बुद्धं घया बिज्यात— आनन्द ! छं उलि नं मस्यू
जि (बुद्ध) व भिक्षुपि समाधी व्वव्वनागु घका । इपि भिक्षुपिनिगु सहम
भक्ति ह्लाप खं मच्छु । इपि ठीक वासे वे धुं कल । जि परीक्षा काय्धुन ।
इपि पात जुल ।

योग्यह्य गुरु

धावस्ती धनीह्य महाजन छह्य दु । वयाथाय् दासदासी यक्व
लहिना तगु दु । व महाजनया म्हाय् छह्य नं दु । त्यासेह्य म्हाय्मचाया
अनसं छ्ये च्वाह्य दास (च्यो) नाथ प्रेम जुल । कुलायने मसोगुलि व
योह्यनाप बाया चवने मफया थःन्हं मनं तुनाह्य च्योनाप बिस्युं वन ।

ई जुया वो बले प्वाथे वत । भातपिथाय् विधा याइपि सुं मवया
घसा जुल । थःछे वनेगु मती तल । मां घयाम्हेस्यां माया गये मयाइ ।
छक थवः बिइ उलि हे मखा । थये मती तथा थःछे वना मचा बुइक
वनेगु इच्छाया छे भातम्हेसित प्वांकल । भातम्हेस्यां छाल— छु व्वालं
वनेगु । थःछे वनेगु छे ह्वाय्मते ।

कलाम्हेस्या मन मळं । भातयाके मन्थंसे सुत्त थःछे वने धका
विही वन । लेसं मचा बुल । भातम्हेस्यां मात्, माला वं बले लेसं मचा
बुइका च्वाह्य नाप तात । कलाम्हेसित छाल— छं मचा बुइकेगु ज्या ले
हे जुल । आः थःछे वने म्वाल, नु धका तित व्वाना हल ।

हानं लिपा मचा प्वाथे वत । ह्वापाथेन्तुं लिपायाह्य नं ले हे
जुल । ले ब्रुपि जुया ह्वापां ब्रुम्हेसित महापन्थ, लिपा ब्रुम्हेसित चूलपन्थ
मां तथा बिस ।

छुं दें लिगा थ छे वने माल उका मचात निम्हं वचना थःछे वन । मचाया मां जुइ धुंका दुःख न जुया बल । थःछे वनेमास्ते वया सरासर वन । तप्यंका छे वने मछाः । त्वाले च्वंपिन्त धायके छोट ।

मांहास्यां बिचाः यात म्हायायात बुकाल धायवं लोकं घाइ, उकिं वयागु जीविका चले यायेत गाक्क छयबा बिया छोट । मचा निहा जक कया छोट माली । अथे मती तथा छयबा नं बिया छोट । छयमचा निहा जक छये वना हल ।

म्हायाय वंसां छयमत्त ल्यूल्यू वंगु मेपिसं न्यनीगु आम मचा सु ? अले मछाला च्वने माः ।

मचाते अजिहा बरोबर बुट्टयायाय बाखं न्यं वनीगु जुया च्वन । मत्त ल्यायहा जुया बल । तःधिकम्हेस्यां अजिहा सित धाल- अजि जि भिक्षु जू वने मास्ते बल, भिक्षु जू वने मज्जू ला ?

बजेम्हेस्यां लिसः बिल- ज्यू ज्यू बाउ भिक्षु जू हुं । गुलिचां मवुवं किजाहा नं भिक्षु जुइमास्ते बल धका बजेम्हेसित धाल ।

बजेम्हेस्या साप लेता वो छयपि निम्हं भिक्षु जू वंगुलि । छाय धाःसा मचात वना गनं वने मछालापुसे च्वं । सकसिनं घाइगु च्योनाप पेहनं वोम्हेस्या मत्त का धका । आः अन्यागु छं न्यने मालो मखुत ।

चूलपन्थ दाजु महापन्थया जिम्माय लःल्लाना बिल । दाजुहा महापन्थ अरहत् उवी धुं कल । अरहत् पिके राग, द्वेष व मोह दैमखु ।

महापन्थ भिक्षुं थः किजायात आखः बंकाकल । चूलपन्थं स्वला तक नं श्लोक छपु कठ वेके मफु । अले दाजुम्हेस्यां धाल- चूलपन्थ छ भिक्षु जुया च्वने लायक मज्जू । छये वना ज्याहा याना गृहस्थो जीवन हता

कर्म हूँ । चूलपन्थं नमसा । छये हूँ कि छये हूँ घका बलं पित्तिना छोय्त
 सन । सुनामं भोजनया लागी निमन्त्रणा या बोसा चूलपन्थयात् ल्याखे
 मतसे संख्या घया छोइगु जुया बसपोलया साप नुगले स्यात् । दाजुया हे
 मयेक छु क्वञ्चने छये हे बने घका मती तथा सुध ह्लापनं बना पिहाँ
 बंबले भगवान बुद्ध नापलात् । भगवान बुद्धं न्यना बिज्यात्—

“चूलपन्थ ! छ गन बने तेनागु ?”

“जिमि दाजु महापन्थ मन्तेनं पित्तिना हल उकि छे बनेतेना मन्ते !”

“छाय् पित्तिना हःगु ?”

“बलोक छपु स्वलां कंठ वेके मफुगुलि पित्तिना हल ।”

“छिमि दाजुं पिहाँ हूँ घाय्बं बने माःला ? जिघाय् मबोसे बने
 ज्युला ? वा बन घका छपने ह्ला तथा माया याना कुने बिहारे बवना
 यंका बिज्यात् ।

चूलपन्थयात् शान्त्वना बी धुंका तयागतं तुयुगु काप छक् बिघा
 रजोहरणं, रजोहरणं घका घया ह्लाति पित्त् पिया क्वं घया
 बिज्यात् । रजोहरणंया अर्थं छः खिति मदे मा । तर ह्लाति पित्त् पिया
 च्चबले तइसे क्वंगु काप हाकुसे बवना बल ।

चूलपन्थं ध्वीका काल – जिके खिति दनिगुलि क्व काप हाकुसे
 चवन । जिगु मने नं खिति दनि उकि जि ध्वाह्नु जुया बवना । जि थःत
 थःन्हं हामसिल । भाः जि थःगु मनयात् बसे ते घका मने बइगु मिगु
 विचार जक ल्यया ममिगु चौका छोट । व अरहत जुल ।

मिक्खपिनि पुचले छे जुल— महापन्थ मिक्ख अरहतं जुया नं
 किजायात् तालिम याय् मफया पित्तिना छोट । बुद्धं याकनं तालिम
 याना बयात् अरहत याना बिल । गुरु घयाह्नु योग्यह्नु माः छः । ★

ईर्ष्या

ईर्ष्यां धयागु खराबगु, मनिगु छका मस्यूपि सु वे । एसां मचांनिते
कुठाप्यंके ईर्ष्यां त्यल्पु वइण्वं । म्हागु समाजे नं ईर्ष्यां खने दु । धमं
पाना क्वंप्पिनि पुअले नं खने दु । गमं ननं ला गृहस्वीपिके स्वया नं
स्थानीयिके ईर्ष्यां अपो खने दु । ध्व माबना बःमलागुया वि खः । होम
मनुगुया लक्षण खः । अशिक्षितपनया फल खः ।

मगवान बुद्धया काय् राहुल कुमार मचाबले निभुं पुल । राहुल
कुमार ताप ज्ञानी । धयागु खं न्वं । बाये माःगु ज्या याकनं याई, इले हे
सिधेकी । मगवान बुद्ध क्वना बिज्याइगु गप्पकुटी सुवः ह्मापनं पुलागु स्वां
सुचुका बंपुइगु, सफा यायेगु ज्या फुकं राहुल कुमारं याइ । राहुल कुमारया
क्वलिज्जवपि ह्मासु वसः पुना तःपि यक्वं दु । मचा अल्लि जक मच्छु सिद्धि नं
मबुपि । सुं क क्वमेगु ध माने याकत तेगु वल्के वपि । तन्हं एवी माःवि ।

मगवान बुद्धं बरोबर इमित भवाना बिज्याइगु— खिपि सुं क
क्वना राष्ट्रपिण्ड नया क्वन । राष्ट्रपिण्ड पचे याय् अःपु मजू । राहुल
कुमार ये ज्ञानी एवी माः । अल्लि मबुसे मागु ज्या इलेबिते याय् सेके
माः इस्वावि ।

बुद्धं भवाना बिज्यागु खं ह्मासु वसः पुनातःपि धामणेरेविभत्त अःखः
पुल । इमितं मबुये एवीका काल । बुद्ध नं न्याय बुह्य मच्छु, पक्षपातीह्य
खः । म्हाअल्ले खः काय् राहुलपगु जहू प्रसंसा याना बिज्याइ । एवी

राहुल कुमारं याना जमित्त्वः जक बीका चवने माः । गये याना राहुल कुमार बुद्धया मय्के फइ धयागु कल्पना व चिन्तन याना चवन । ईर्ष्या याना कन कन इमि शान्ति मन्त । न्ह्याबलें राहुल कुमारयागु तुति उवना सासेगु स्वया चवन । गलितजक माला चवन । तर राहुलया ज्या बांला गुलि वयात जक माने याइगु अपो । उकि मेपिनि कन कन ईर्ष्याया मि चयाना वल । उफ् ! फुकस्या वयात जक माने यात, वजक कनकन च्चे बाहांवन ।

अह्यया खं छः । राहुल कुमारया सुय ह्लापनं गम्भकुटी बंपुना सफा याये धुंका थः मागु ज्या याना चवन । वयात महीरि ईर्ष्या जापिसं गनं गनं धू अह्वं चिक हया बंपुना ते धुंका पाय् यातं थासे ह्लाता तल । अनं लिपा इपि भगवान बुद्धयाथाय् वना थाः वन- “भन्ते ! छपिसं न्ह्याबलें राहुल कुमारयागु जक प्रशंसा याइगु । व अलिस मजू । व थें सफा सुघर याना चवने सेके माः । गो ! थों आतकं वना मबोनि । फुकमनं धू जक छने तु ।”

बुद्धं खं थूसा नं राहुल कुमारयात सःतके छोत । राहुल बुद्धया न्होने वया वग्गना याना छले लिक्क फेतुत । बुद्धं न्यना बिजयात-

राहुल, अन्त थों छु जुल ? छ आःतकं छनाचवना का मछुला ?
बें नं मपुनि ?

राहुलं परिस्थिति सीकल । छाय् बुद्धं अथे न्यंगु धयागु थ्वीका धाल- भन्ते ! थों जि बंपुइ लोमन थें उवं धया तुफि उवना हाकनं छक बंपुना धू बांछोय् यंकल ।

ईर्ष्यासुते ववाः ह्याउंसे चवन । अन राहुल लवना मक्खं इमिसं धू ह्लातातल घका । इमित्त लिसः बंपुना जक हे बिल । ईर्ष्या धयागु गजप छः★

अवबोध

बंगीश घयाह्य ब्राह्मण छह्य दु । व साप विद्वान, त्रिवेव पारंगतह्य खः । बंगदेशे जन्म जूह्य जूगुलि वया नां बंगीश जू बन ।

बंगीश विद्या छगू सेका तगु दु । व छु विद्या ले ? सीपि मनुतेगु छुधो त्वात्वा याना गन जन्म काः बन घका घाये फेगु विद्या । वयागु चमत्कार छना साधारण मनुत साप प्रभावित जुया चवन । बंगीशं मनुया छुधो स्वेबले सच्चिदनिशे दोछितक फीस काइगु जुया चवन । एव ज्यां याना बंगीशयात ववं थाय् माने याइगु जुया चवन । वया पासापिन्त नापं गौरवमान याइगु जुया बल ।

बंगीशया पासापिनि ज्या खः शहरं शहर चाःह्यू बना बंगीशया चमत्कारया बारे प्रचार थाः जवीगु । अले मनुत यव्व म् बल घाय्बं बंगीश अन थ्यनी । ह्यापान्तुं प्रचार याःगुलि मनुत चवने थाय् मदेक मुना चवने धुंकी । सकमनं बंगीश बल नुनु चमत्कार स्वः वने घाइ । बंगीशया पासापिसं घाइ- भो सज्जनपि, सिना हाकनं गन जन्म का वनी घयागु खं स्पूह्य बंगीश थन बिज्याना च्वंगु दु । वसपोलं फुवक खं स्पू, सर्वज्ञ खः घका परिचय बी । युकथं स्ववैतक छुं मस्पूपि जनतायात छेगे याना कमाय् याना जुल ।

यथे शहरं शहरं वना। स्वबले धावस्ती धापाय् ध्यन । अन नं
बंगीशया पासापिसं चमत्कारया द्वारे प्रवार या जुल । तर धावस्ती स्वपि
जनतां वास्ता हे मया । छायावासा अनया मनूत भगवान बुद्धया उपवेश
य्यना अग्घविश्वासे मलाय् घुं कुपि । बुद्धया उपवेशं मन फःहिले घुं कुपि ।

मनूत- एवध्व ले स्वां, घुं, घुपाय् ज्वना वना स्वन । बंगीशं
य्यन- “इपि गन वना स्वंगु ?”

“भगवान बुद्धयायाय् बंगु का ।” धका छह्य पासां ह्याय् केकुंका
घाल ।

बंगीशं य्यन- “छाय् ?”

“बाखं य्यनेत ज्वीका ।” मेह्यस्यां घाल ।

बंगीशं घाल- “धन जा सुं मबो ।”

सकले वे जुल जिमिगु खं सा सुना नं मन्यं धका मेह्य पासामेस्यां
घाल ।

मेह्यस्यां नं घाल- जि स्वेबले गीतम बुद्ध नं चमत्कार य्यने फुह्य
वे, मखुसा मनूत छु धका अन वनी, बाखंजक कना मनूत गथे भुले उवो?

बंगीशं आअर्यं चाया घाल- “हां !! चमत्कार य्यने फुह्य ?”

छह्यस्यां घाल- मबश्य नं छुं छगू बु मखुसा मनूत अन गनं भुले
उवो ।

बंगीश मलिचा कुले हे जुल । सकले पाक जुया स्वन ।

बंगीशं ताहाकगु सासः झाना घाल- “पासापि जि नं बुद्धयायाय्
वने । स्वेका छाम् मनूत अपायसकं अनजक भुले जुया स्वंगु । भ्व खं
य्यना सकस्यां उवाः चःमकं ।

बंगीश पासापि उवना भगवान बुद्धयाचाय् वन । मनवान बुद्धं
 ज्ञायां हे न्यना बिज्यात बंगीश अन बहम घयागु । एव खं स्यूर्गल
 साधारण मनूया । छर्षो ब्वे प्यंग व अरहत उवो धुं कुन्हेसिगु छर्षो छग
 न्होनेसं कोलकं तया तल ।

बंगीश वल । सिद्धु संघ मुना ख्वंगु खन । गीतम बुद्धया न्होने
 मनू छर्षो कोलकं तंतगु खन । वया उवाः चमकन । लयल्य् ताल । वया
 पासापि नं मुमुपुसुं ह्लिला हल । इमि खं जुन बो छास्ता अनरानी व
 साम उवीगु जुल । बंगीशं चमत्कार बीलाक ववन घाःसा कीगु सजगाः
 बीलाइगु जुल । मनूत नं मन फःहिला बइगु जुल ।

बंगीश भगवान बुद्धया न्होने फेतुन उवन । तथागतं घया
 बिज्यात-

“बंगीश, का ! ध्व मनू छर्षो ब्वे स्वया छ । इमि पुनजंम
 नन का वन ?

गीतम ! अवरय घया बी घन्दा कध्यन्वाः घका ज्ञाय् फुले याना
 घमण्डी जुवा घाल ।

बुद्धं घया बिज्यात- बंगीश, का । का !! घया हति ।

बंगीशं छर्षो घस्वाना बुद्धया न्होने वन । वया पासापि नं मुमु-
 मुसुं ह्लिला छचाखेरं घमण्डी तालं स्वया वन । बंगीशं मनू छर्षो ब्वे
 ल्हन पुत्त पुइकल स्वात्वा याना प्यंग छर्षोयागु पुनजंमयावारे घयाबिल ।

बंगीशया पासापि लयल्य् तातां लापा यानां हाला हल-बंगीश !
 खूब यात, रयाबास ! रयाबास !! अन मुना ख्वं पि जात्रयं चाया वन ।
 भगवानं बुद्धुं कं मुमुमुसुं ह्लिला ववन ।

बंगीशं बकले ल्पूने उदंगु छप्यो ब्वे ह्वाती काल । पुत्त पुइकल,
 स्वास्वा यात तर नंवाय् मफ्त । गन जन्म कावन घका घाय् मफु ।
 पासापिनि तें पिहां बल । स्वाः छिउंसे उवना बल । इमि मतो छः
 ह्वापायागुयेभुं तुरन्त घाइ । तर बंगीश स्वाः जक ह्वाउंका नंवाय् मफु ।
 पासापिसं कुति न्याना घाल- याकनं घा इउजत वनीन ।

भगवान बुद्धं नाइक सःता बिउयात बंगीश ।

बंगीशं नंस्वा । बया पासापि व खना कुनुकुनुं तें पिकया ब्वछुना
 उवन । मनंमनं घया उवन उवयात दाया बके माल ला । उवं याना
 अपमान जुल । बंगीशं साप कुतः याना उवन । कपाले बःति म्मुमुमु
 बया उवन । भगवान बुद्धं शान्त स्वरं घया बिउयात-

“बंगीश त्यानुल ला ?”

“मज्झनि कुतः याना उवना ।”

बुद्धं घया बिउयात- बंगीश आः छुं सीका काये फत ला ? उव
 मन् गन जन्म काः वन घयागु बारे ?

बंगीशं मन् छप्यो पुत्त पुइकल, छुं घाय् मफु, विक्क चाल ।
 निराश जुया घाल-

“मन्ते ! जि घाय् मफुत ।”

बुद्धं घया बिउयात- बंगीश छं घाय् फेमछु । उव मन् अरहन्त
 (तृष्णा मबुल्ल) उवी घुंकल ।

बंगीशं घाल-मन्ते ! उव सीके फंगु मंत्र जित नं कना बिउयाहुं ।
 अले बंगीशय पासापिनि छप्यो न्हूह्य ममवाया बें ब्वछुत । उले
 अले उवे मछाल । बंगीश भगवान बुद्धया शिष्य थें जुया लिक्क फेतुवन ।

भगवान् बुद्धं धया बिज्यात— वंगीश, छ मिक्षु उबीगु छःसा, पुलांगु विश्वास तोता छोयेगु छःसा छन्त मन्त्र कने ।

“अये छाया भन्ते ?”

“अले जक छं ध्व खं श्बीका काये फं ।”

‘अये छःसा जि मिक्षु उबी भन्ते’ धका वंगीश लिसः बिल ।

वंगीशं विचाः यात प्रत्रजित जुइ धुनेबं भगवान् बुद्धं मन्त्र कना बी । सर्वज्ञ उबी । अले सकभनं चाःहू वने, छपबा यश्व कमाय् पाय् । पासापि नं लय् ताइ । व्यापार हानं चपके उबी ।

वंगीश मिक्षु जुल । अध्ययन यात । मनमनं घाल—अहो ! जि गउयागु कुविद्या व मखुगु लंपुइ लाःगु, मनूतेत जंगः लाना उवना । आः तिनि बल्लं ठिकगु लंपुइ लात । गउयागु अन्धविश्वासे लाःगु । आः तिनि धुल जन्म मरणया रहस्य । तृष्णां याना संसारया आवागमन जुया उवन । धुलि खं श्बीका वंगीश अरहन्त (निर्बोवीह) कुल । ★

Dhamma.Digital

लेखकया प्रकाशित सफ़ूत

नेपाल भाषा

१. गौतम बुद्ध	१२. हृदय परिवर्तन
२. बुद्धया अर्थ नीति	१३. बौद्ध ध्यान
३. तथागत हृदय	१४. बाखें भाग-१
४. एयाग	१५. बाखें भाग-२
५. बश संयोजन	१६. बाखें भाग-३
६. भिक्षुया पत्र भाग-१	१७. बाखेंया फल भाग-१
७. भिक्षुया पत्र भाग-२	१८. बाखेंया फल भाग-२
८. पेरिकरु स्वास्थ्य निबान्त	१९. धम्मचक्रप्रवचन सुत्त
९. बौद्ध शिक्षा	२०. क्षान्ति व मैत्री
१०. ह्लापांवाह्य गुरु सु ?	२१. बोधिसत्त्व
११. सी-बी लुमण	

Dhamma.Digital

नेपाली भाषा

१. नेपाल चीन मैत्री	५. बुद्ध र व्यावहारिक धर्म
२. बुद्धवाद	६. पञ्चशील
३. बौद्ध दर्शन	७. शान्ति
४. नारी हृदय	